

Datum: 22 maart 2021

Onderwerp: Internetconsultatie aanpassing Arbeidsomstandighedenbesluit en de Arboregeling rondom de voorschriften over het verwijderen van asbest

LTO Nederland maakt graag gebruik van de internetconsultatie om een reactie te geven op de beoogde aanpassing van het Arbeidsomstandighedenbesluit en de Arboregeling met betrekking tot de voorschriften voor het verwijderen van asbest.

Fundamentele herziening asbeststelsel

In de beleidsreactie van 27 september 2018 zijn door de staatssecretaris van Sociale Zaken verschillende maatregelen aangekondigd om het asbeststelsel te wijzigen. LTO Nederland staat achter een herziening van het stelsel. Echter waar het ministerie de wijzigingen wil aanbrengen binnen het bestaande stelsel is LTO Nederland voorstander van een fundamentele herziening van het asbeststelsel. Een belangrijke reden hiervoor is dat de positionering van overheid en markt moet veranderen. Er moet een duidelijke scheiding tussen publieke en private taken en verantwoordelijkheden worden gerealiseerd. Met 'slechts' het doorvoeren van aanpassingen binnen het huidige stelsel kan deze noodzakelijke scheiding niet worden gerealiseerd. Om een onafhankelijk asbeststelsel te kunnen garanderen moet derhalve het totale asbeststelsel herzien worden.

Een belangrijke aanzet voor een fundamentele herziening van het asbeststelsel is uitgewerkt in het rapport 'Gevangen in belangen' van de Nederlandse School voor Openbaar Bestuur (NSOB). De NSOB concludeert dat het huidige stelsel gevangen zit in de strijd tussen belangen. Om uit deze impasse te komen wordt voorgesteld om het asbeststelsel fundamenteel te herzien. Voor deze fundamentele herziening benoemt de NSOB een negental aanbevelingen. LTO Nederland deelt de analyse, conclusies en aanbevelingen van de NSOB. Met name de functiescheiding tussen regulering, uitvoering, handhaving en toezicht en het consulteren van partijen met professionele deskundigheid (zoals TNO) vinden wij belangrijk.

Het verzoek is om de conclusies en aanbevelingen uit het NSOB-rapport in overweging te nemen en alsnog te kiezen voor een fundamentele herziening van het stelsel ter bevordering van een onafhankelijk asbestbeleid met een belangrijke positie voor de wetenschap.

Realistisch en risicogericht asbestbeleid

LTO Nederland is voorstander van een realistisch en risicogericht asbestbeleid. De bescherming van de gezondheid van mensen staat voorop. De wet- en regelgeving moet in verhouding staan met de risico's die gelopen kunnen worden. In situaties dat gezondheidsrisico's groot zijn treft men strenge beschermingsmaatregelen. Als de risico's aantoonbaar verwaarloosbaar klein zijn dan is het opleggen van lichtere eisen gerechtvaardigd.

In het voorliggende voorstel voor aanpassing van de arboregeling blijft de risicoclassificering van kracht maar wordt de certificatieplicht gekoppeld aan de asbesttoepassing die verwijderd moet worden. Er is een onderscheid gemaakt in twee groepen: A (niet aangemerkt als potentie tot hoge blootstelling) en B (aangemerkt als potentie tot hoge blootstelling). Het TNO-onderzoek "Aanknopingspunten voor differentiatie in risico's van werkzaamheden met asbest ten behoeve van beheersregimes" ligt aan de basis voor deze onderverdeling. De asbestdaken zijn in het voorliggende voorstel in groep B opgenomen. Dat betekent dat op basis van het voorliggende voorstel de sanering van asbestdaken alleen kan plaatsvinden door gecertificeerde bedrijven.

Laatstgenoemd voorstel kan met het oog op onze wens voor een realistisch en risicogericht asbestbeleid niet op onze goedkeuring rekenen. In het genoemde TNO-onderzoek wordt aangegeven dat voor een aantal asbesttoepassingen, waaronder de asbestdaken, een indeling in de A- of B-groep minder eenvoudig te maken is. Dit heeft vooral te maken met enerzijds de kwaliteit van de daken en anderzijds door het ontbreken van voldoende meetgegevens om een volledig beeld te schetsen van de (potentiele) blootstelling aan asbest tijdens de saneringswerkzaamheden. Maar waar TNO in haar advies ruimte laat voor maatwerk besluit het ministerie om de sanering van alle asbestdaken onder te brengen in groep B. Dat vinden wij de weg van de minste weerstand. We hebben

stellig de indruk dat het door Arcadis uitgevoerde blootstellingsonderzoek aan de keuze van het ministerie ten grondslag heeft gelegen. Aan dit onderzoek, waarbij naar onze mening grote vraagtekens gezet kunnen worden bij een wetenschappelijk verantwoorde opzet en uitvoering, mogen naar onze mening geen conclusies gekoppeld worden. Om die reden verzoeken wij u om alsnog te kiezen voor de door TNO aangegeven optie voor het toepassen van maatwerk. Voor het uitwerken van een maatwerkoplossing zou de door de Vereniging Eigen Huis ontwikkelde 'stoplichtmethode' (risicogericht maatwerk) de basis kunnen vormen. De 'stoplichtmethode' maakt het mogelijk om doelmatig en gedifferentieerd asbestdaken te beoordelen om vervolgens op basis van deze beoordeling een keuze voor de A- of B-groep te maken. Een al in 2007 door TNO ontwikkeld beoordelingssysteem, op basis waarvan de ernst van de verwerking bepaald kan worden, kan de basis vormen voor deze methodiek.

Met deze door ons voorgestelde aanpassing van de arboregeling wordt invulling gegeven aan een realistisch, risicogericht en financieel verantwoord saneringsbeleid voor asbestdaken. Hierbij dient nadrukkelijk de financiële component niet vergeten te worden. Er moet naar schatting nog minimaal 80 miljoen m² aan asbestdaken in de agrarische sector gesaneerd worden. Het is daarom ook belangrijk dat er serieuze en bestendige financiële ondersteuning beschikbaar komt waarmee dakeigenaren op een verantwoorde wijze kunnen voldoen aan deze maatschappelijke opgave.

Innovatie

Het afgelopen jaar heeft de staatsecretaris het Validatie en Innovatie Punt (VIP) geopend. Dat is een ontwikkeling die ook wij van harte onderschrijven. LTO Nederland is groot voorstander van het stimuleren van nieuwe ontwikkelingen waardoor saneringen sneller, veilig(er) en goedkoper uitgevoerd kunnen worden. Wij zijn daarbij wel van mening dat het VIP ook een proactieve rol bij het stimuleren van innovatieve saneringstoepassingen moet hebben. Het VIP is op de wijze zoals zij nu is ingericht niet actief en meedenkend en wacht op initiatieven uit de sector. Wij pleiten ervoor om het VIP (meer) te laten fungeren als een kennis- en onderzoekscentrum waar niet enkel validatieverzoeken worden beoordeeld (passief) maar ook actief wordt meegedacht.

Tot slot wil LTO Nederland benadrukken dat het van groot belang is dat de Tweede Kamer nauw betrokken wordt bij de wijzigingen binnen het asbeststelsel. Met het oog op het door ons voorgestelde bredere perspectief van een stelselherziening is het belangrijk dat beoogde stelselwijzigingen aan de Kamer worden voorgelegd zodat indien nodig bijsturing kan plaatsvinden.

Meer informatie:

- Trienke Elshof, portefeuillehouder Platteland & Omgeving LTO Nederland (trienke.elshof@gmail.com)
- Ard Mooij, beleidsadviseur LTO Nederland (amooij@ltonoord.nl)